

ПОРІВНЯЛЬНА ТАБЛИЦЯ

до проєкту Закону України «Про внесення змін до Закону України “Про Статут гарнізонної та вартової служб Збройних Сил України” щодо порядку організації та проведення військового поховального ритуалу»

Положення чинного законодавчого акту	Положення законодавчого акту з урахуванням запропонованих змін
Закон України “Про Статут гарнізонної та вартової служб Збройних Сил України” (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, № 22-23, ст.196)	
СТАТУТ ГАРНИЗОННОЇ ТА ВАРТОВОЇ СЛУЖБ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ	
<p>Стаття 9. Начальник гарнізону відповідає за підтримання військової дисципліни, організацію несення гарнізонної та вартової служб, забезпечення необхідних умов для повсякденного життя та підготовки військових частин гарнізону, проведення гарнізонних заходів за їх участю, стан екологічної та пожежної безпеки гарнізону, взаємодію відповідно до компетенції з іншими утвореними відповідно до законів України військовими формуваннями, правоохоронними органами спеціального призначення, Державною спеціальною службою транспорту, Державною службою спеціального зв'язку та захисту інформації України, місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями.</p> <p>Він має право, у разі потреби, для виконання покладених на нього завдань залучати особовий склад і транспортні засоби військових частин гарнізону.</p> <p>Начальник гарнізону з питань гарнізонної служби та служби гарнізонних варт підпорядкований командувачу військ оперативного</p>	<p>Стаття 9. Начальник гарнізону відповідає за підтримання військової дисципліни, організацію несення гарнізонної та вартової служб, забезпечення необхідних умов для повсякденного життя та підготовки військових частин гарнізону, проведення гарнізонних заходів за їх участю, стан екологічної та пожежної безпеки гарнізону, взаємодію відповідно до компетенції з іншими утвореними відповідно до законів України військовими формуваннями, правоохоронними органами спеціального призначення, Державною спеціальною службою транспорту, Державною службою спеціального зв'язку та захисту інформації України, місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями.</p> <p>Він має право, у разі потреби, для виконання покладених на нього завдань залучати особовий склад і транспортні засоби військових частин гарнізону.</p> <p>Начальник гарнізону з питань гарнізонної служби та служби гарнізонних варт підпорядкований командувачу військ оперативного командування і є прямим начальником з цих питань для всіх військовослужбовців гарнізону, у тому числі командирів з'єднань і</p>

командування і є прямим начальником з цих питань для всіх військовослужбовців гарнізону, у тому числі командирів з'єднань і військових частин, які входять до складу гарнізону, а також для старшого морського начальника.

Про вступ до виконання своїх обов'язків начальник гарнізону оголошує в наказі по гарнізону, доповідає командувачу військ оперативного командування та своєму безпосередньому начальникові, а також повідомляє про це відповідні органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування.

Начальник гарнізону зобов'язаний:

повсякденно керувати діяльністю військових службових осіб гарнізону;

за погодженням з відповідним органом управління Служби правопорядку розробляти та подавати на затвердження своєму безпосередньому начальнику план пожежної безпеки гарнізону та розклад гарнізонних варт;

організовувати охорону та оборону гарнізонних об'єктів, установлювати порядок допуску осіб, що прибули для розпечатування (запечатування) гарнізонних об'єктів, перевіряти не рідше одного разу на місяць несення служби гарнізонними вартами;

щомісячно залучати посадових осіб гарнізону до перевірки стану служби військ і військової дисципліни всіх військових частин гарнізону згідно із затвердженим графіком, незалежно від їх підпорядкування, з виданням наказу по гарнізону;

військових частин, які входять до складу гарнізону, а також для старшого морського начальника.

Про вступ до виконання своїх обов'язків начальник гарнізону оголошує в наказі по гарнізону, доповідає командувачу військ оперативного командування та своєму безпосередньому начальникові, а також повідомляє про це відповідні органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування.

Начальник гарнізону зобов'язаний:

повсякденно керувати діяльністю військових службових осіб гарнізону;

за погодженням з відповідним органом управління Служби правопорядку розробляти та подавати на затвердження своєму безпосередньому начальнику план пожежної безпеки гарнізону та розклад гарнізонних варт;

організовувати охорону та оборону гарнізонних об'єктів, установлювати порядок допуску осіб, що прибули для розпечатування (запечатування) гарнізонних об'єктів, перевіряти не рідше одного разу на місяць несення служби гарнізонними вартами;

щомісячно залучати посадових осіб гарнізону до перевірки стану служби військ і військової дисципліни всіх військових частин гарнізону згідно із затвердженим графіком, незалежно від їх підпорядкування, з виданням наказу по гарнізону;

розміщувати частини, підрозділи, команди, які прибувають до гарнізону;

<p>розміщувати частини, підрозділи, команди, які прибувають до гарнізону;</p> <p>визначати для військових частин гарнізону порядок користування навчальними об'єктами;</p> <p>розглядати й затверджувати плани загальногарнізонних заходів;</p> <p>підтримувати зв'язок з органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, начальником органу управління Служби правопорядку в зоні відповідальності та погоджувати з ними питання, пов'язані з гарнізонною службою та проведенням спільних заходів;</p> <p>керувати роботою квартирно-експлуатаційної частини гарнізону щодо розквартирування військових частин і затверджувати розподіл житлової площі в гарнізоні;</p> <p>щоквартально із залученням відповідного начальника органу управління Служби правопорядку в зоні відповідальності аналізувати стан військової дисципліни, гарнізонної та вартової служб у гарнізоні і підбивати з командирами військових частин та їх заступниками (помічниками) з морально-психологічного забезпечення підсумки роботи, вживати заходів щодо попередження кримінальних правопорушень і надзвичайних подій, підвищення пильності і збереження державної таємниці;</p> <p>організовувати та проводити заходи з участю військ;</p>	<p>визначати для військових частин гарнізону порядок користування навчальними об'єктами;</p> <p>розглядати й затверджувати плани загальногарнізонних заходів;</p> <p>підтримувати зв'язок з органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, начальником органу управління Служби правопорядку в зоні відповідальності та погоджувати з ними питання, пов'язані з гарнізонною службою та проведенням спільних заходів;</p> <p>керувати роботою квартирно-експлуатаційної частини гарнізону щодо розквартирування військових частин і затверджувати розподіл житлової площі в гарнізоні;</p> <p>щоквартально із залученням відповідного начальника органу управління Служби правопорядку в зоні відповідальності аналізувати стан військової дисципліни, гарнізонної та вартової служб у гарнізоні і підбивати з командирами військових частин та їх заступниками (помічниками) з морально-психологічного забезпечення підсумки роботи, вживати заходів щодо попередження кримінальних правопорушень і надзвичайних подій, підвищення пильності і збереження державної таємниці;</p> <p>організовувати та проводити заходи з участю військ;</p> <p>організовувати пожежну безпеку в гарнізоні та спеціальну підготовку начальників служб пожежної безпеки військових частин, проводити не менш як двічі на рік</p>
---	--

організовувати пожежну безпеку в гарнізоні та спеціальну підготовку начальників служб пожежної безпеки військових частин, проводити не менш як двічі на рік відпрацювання плану пожежної безпеки гарнізону із залученням усіх сил і засобів гарнізону;

забезпечувати додержання умов екологічної безпеки в гарнізоні;

встановлювати час переходу військових частин гарнізону на літню чи зимову форму одягу;

оголошувати початок і кінець опалювального періоду в гарнізоні;

перевіряти в якому стані тримаються споруди, території військових містечок, військові цвинтарі, братські могили, військові пам'ятники та доглядати їх належним чином;

організовувати додержання екологічних умов у гарнізоні;

проводити особисто службове розслідування надзвичайних подій та правопорушень, які вчинили в межах гарнізону військовослужбовці, а в разі виявлення ознак кримінального правопорушення негайно повідомляти відповідного прокурора, начальника органу управління Служби правопорядку та орган, який проводить досудове розслідування, і передавати останньому всі матеріали;

Відсутній

відпрацювання плану пожежної безпеки гарнізону із залученням усіх сил і засобів гарнізону;

забезпечувати додержання умов екологічної безпеки в гарнізоні;

встановлювати час переходу військових частин гарнізону на літню чи зимову форму одягу;

оголошувати початок і кінець опалювального періоду в гарнізоні;

перевіряти в якому стані тримаються споруди, території військових містечок, військові цвинтарі, братські могили, військові пам'ятники та доглядати їх належним чином;

організовувати додержання екологічних умов у гарнізоні;

проводити особисто службове розслідування надзвичайних подій та правопорушень, які вчинили в межах гарнізону військовослужбовці, а в разі виявлення ознак кримінального правопорушення негайно повідомляти відповідного прокурора, начальника органу управління Служби правопорядку та орган, який проводить досудове розслідування, і передавати останньому всі матеріали;

організовувати проведення військового поховального ритуалу під час поховань загиблих (померлих) військовослужбовців, інших осіб;

сприяти військовим службовим особам Служби правопорядку у виконанні ними своїх завдань щодо виявлення причин, умов і обставин кримінальних та інших правопорушень, вчинених у військових частинах і на військових об'єктах гарнізону;

<p>сприяти військовим службовим особам Служби правопорядку у виконанні ними своїх завдань щодо виявлення причин, умов і обставин кримінальних та інших правопорушень, вчинених у військових частинах і на військових об'єктах гарнізону;</p> <p>вживати заходів до охорони військового транспорту, варта якого відсторонена від несення служби, до її заміни;</p> <p>вести прийом військовослужбовців та членів їх сімей з особистих питань, приймати рішення стосовно заяв, скарг та інших звернень;</p> <p>виконувати інші обов'язки, визначені цим Статутом.</p>	<p>вживати заходів до охорони військового транспорту, варта якого відсторонена від несення служби, до її заміни;</p> <p>вести прийом військовослужбовців та членів їх сімей з особистих питань, приймати рішення стосовно заяв, скарг та інших звернень;</p> <p>виконувати інші обов'язки, визначені цим Статутом.</p>
<p>Стаття 11⁻¹. Заступник начальника гарнізону підпорядкований начальникові гарнізону. Він відповідає за організацію і несення гарнізонної служби та служби гарнізонними вартами, за виконання заходів бойової та мобілізаційної готовності гарнізону, проведення заходів за участю військ (сил) гарнізону.</p> <p>Заступник начальника гарнізону зобов'язаний:</p> <p>розробляти плани проведення заходів за участю військ (сил) гарнізону, приведення гарнізону в бойову готовність, план посилення охорони гарнізонних об'єктів;</p> <p>складати розклад гарнізонних варт, відомість гарнізонного наряду, таблиці постів, схеми розміщення постів, інструкції начальникам варт та їх помічникам, черговому варт та його помічникові, а також складати графік перевірки варт військовими</p>	<p>Стаття 11⁻¹. Заступник начальника гарнізону підпорядкований начальникові гарнізону. Він відповідає за організацію і несення гарнізонної служби та служби гарнізонними вартами, за виконання заходів бойової та мобілізаційної готовності гарнізону, проведення заходів за участю військ (сил) гарнізону.</p> <p>Заступник начальника гарнізону зобов'язаний:</p> <p>розробляти плани проведення заходів за участю військ (сил) гарнізону, приведення гарнізону в бойову готовність, план посилення охорони гарнізонних об'єктів;</p> <p>складати розклад гарнізонних варт, відомість гарнізонного наряду, таблиці постів, схеми розміщення постів, інструкції начальникам варт та їх помічникам, черговому варт та його помічникові, а також складати графік перевірки варт військовими службовими особами</p>

службовими особами гарнізону і подавати їх на затвердження начальникові гарнізону та здійснювати контроль за їх виконанням;

організувати та контролювати охорону військових містечок, окремих приміщень військових частин;

~~призначати і здійснювати контроль за підготовкою почесних варт від військових частин, організувати ритуали поховань померлих та загиблих військовослужбовців й інших осіб, під час поховання яких призначається почесний ескорт;~~

вести облік військових цвинтарів, братських могил і військових пам'яників, що знаходяться в межах гарнізону, стежити за їх доглядом.

За тимчасової відсутності начальника гарнізону заступник начальника гарнізону виконує його обов'язки.

гарнізону і подавати їх на затвердження начальникові гарнізону та здійснювати контроль за їх виконанням;

організувати та контролювати охорону військових містечок, окремих приміщень військових частин;

призначати почесні варти від військових частин і здійснювати контроль за їх підготовкою, брати участь в організації проведення військового поховального ритуалу загиблих (померлих) військовослужбовців, інших осіб;

вести облік військових цвинтарів, братських могил і військових пам'яників, що знаходяться в межах гарнізону, стежити за їх доглядом.

За тимчасової відсутності начальника гарнізону заступник начальника гарнізону виконує його обов'язки.

Стаття 23. Начальник органу управління Служби правопорядку в зоні відповідальності підпорядковується начальникові відповідного органу управління Служби правопорядку. Він відповідає за забезпечення правопорядку і військової дисципліни серед військовослужбовців Збройних Сил України у місцях дислокації військових частин, військових навчальних закладів, установ та організацій гарнізону, у військових містечках, на вулицях і в громадських місцях, за організацію діяльності підрозділів Служби правопорядку щодо запобігання кримінальним та іншим правопорушенням серед військовослужбовців Збройних Сил України, їх

Стаття 23. Начальник органу управління Служби правопорядку в зоні відповідальності підпорядковується начальникові відповідного органу управління Служби правопорядку. Він відповідає за забезпечення правопорядку і військової дисципліни серед військовослужбовців Збройних Сил України у місцях дислокації військових частин, військових навчальних закладів, установ та організацій гарнізону, у військових містечках, на вулицях і в громадських місцях, за організацію діяльності підрозділів Служби правопорядку щодо запобігання кримінальним та іншим правопорушенням серед військовослужбовців Збройних Сил України, їх виявлення і припинення, а також за забезпечення захисту життя, здоров'я, прав і законних інтересів військовослужбовців, військовозобов'язаних під час проходження ними зборів, працівників Збройних Сил України, захисту майна Збройних Сил України від розкрадання та інших протиправних посягань, участь у протидії диверсійним проявам і терористичним актам на військових об'єктах.

виявлення і припинення, а також за забезпечення захисту життя, здоров'я, прав і законних інтересів військовослужбовців, військовозобов'язаних під час проходження ними зборів, працівників Збройних Сил України, захисту майна Збройних Сил України від розкрадання та інших протиправних посягань, участь у протидії диверсійним проявам і терористичним актам на військових об'єктах.

Начальник органу управління Служби правопорядку в зоні відповідальності зобов'язаний:

організовувати несення служби підрозділами охорони військових об'єктів, патрульно-постової служби, безпеки дорожнього руху та спеціального призначення Служби правопорядку;

....

~~призначати і здійснювати контроль за підготовкою почесних варт від військових частин, організації ритуалів поховань померлих та загиблих військовослужбовців, інших осіб, під час поховання яких призначається почесний ескорт;~~

здійснювати керівництво черговим підрозділом гарнізонного наряду під час залучення до виконання окремих завдань щодо забезпечення правопорядку і військової дисципліни військовослужбовців Збройних Сил України та інших військових формувань, утворених відповідно до законів України.

....

Стаття 74. Почесною вартою називається підрозділ (команда), призначений для віддання

Начальник органу управління Служби правопорядку в зоні відповідальності зобов'язаний:

організовувати несення служби підрозділами охорони військових об'єктів, патрульно-постової служби, безпеки дорожнього руху та спеціального призначення Служби правопорядку;

....

брати участь в організації проведення військового поховального ритуалу загиблих (померлих) військовослужбовців, інших осіб;

здійснювати керівництво черговим підрозділом гарнізонного наряду під час залучення до виконання окремих завдань щодо забезпечення правопорядку і військової дисципліни військовослужбовців Збройних Сил України та інших військових формувань, утворених відповідно до законів України.

....

Стаття 74. Почесною вартою називається підрозділ (команда), призначений для віддання військових почесей. Вона призначається для зустрічі осіб, визначених у [статті](#)

<p>військових почесей. Вона призначається для зустрічі осіб, визначених у <u>статті 10</u> цього Статуту; до Бойового Прапора, який виносять на урочисті засідання; під час відкриття державних пам'ятників; для зустрічі та проводів представників іноземних держав, а також під час поховання осіб, визначених у <u>статті 82</u> цього Статуту.</p>	<p><u>10</u> цього Статуту; до Бойового Прапора, який виносять на урочисті засідання; під час відкриття державних пам'ятників; для зустрічі та проводів представників іноземних держав, а також під час поховання осіб, визначених у статті 81 цього Статуту.</p>
<p style="text-align: center;">Глава «Віддання військових почесей під час поховання»</p> <p>~~81. Військовий підрозділ, призначений для віддання військових почесей під час поховання військовослужбовців, утворює почесний ескорт.~~</p> <p>~~82. Почесний ескорт віднаряджується в разі поховання військовослужбовців та громадян України, які померли під час проходження військової служби або внаслідок каліцтва (поранення, травми, контузії), отриманих під час проходження військової служби, померлих вищих та старших офіцерів, звільнених з військової служби з правом носіння військової форми одягу, ветеранів військової служби, а також померлих або загиблих:~~</p> <p>~~Героїв України;~~</p> <p>~~Героїв Радянського Союзу;~~</p> <p>~~Героїв Соціалістичної Праці;~~</p> <p>~~новних кавалерів ордена Слави, ордена Трудової Слави, ордена "За службу Батьківщині у Збройних Силах СРСР";~~</p> <p>~~осіб, нагороджених чотирма і більше державними нагородами України або СРСР,~~</p>	<p style="text-align: center;">Глава “Проведення військового поховального ритуалу</p> <p>81. Військовий поховальний ритуал визначається як порядок урочистого віддання військових почесей під час поховання (перепоховання) загиблих (померлих) військовослужбовців, інших осіб.</p> <p>Військовий поховальний ритуал проводиться в разі поховання:</p> <p>а) військовослужбовців, які померли (загинули) під час захисту незалежності та територіальної цілісності України;</p> <p>б) військовослужбовців, які померли (загинули) під час виконання обов’язків військової служби (проходження служби);</p> <p>в) померлих або загиблих учасників бойових дій, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, брали безпосередню участь в антитерористичній операції у період її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах антитерористичної операції в період її проведення, у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримуванні збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення, перебуваючи в районах та у період здійснення зазначених заходів;</p> <p>г) осіб з інвалідністю внаслідок війни, зазначених у пунктах 1, 11 – 14 частини другої статті 7 Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”;</p> <p>г) військовослужбовців Збройних сил України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, які за рішенням відповідних державних органів були направлені для участі в міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки або у відрядження в держави, де в цей період велися бойові дії;</p>

чотирма і більше медалями "За відвагу", удостоєних цих державних нагород (звання) в період Другої світової війни або за участь у бойових діях;

учасників Другої світової війни та осіб з інвалідністю внаслідок Другої світової війни;

учасників бойових дій на території інших держав.

Почесний ескорт також віднаряджується в разі поховання осіб, в офіційних церемоніях яких беруть участь Президент України, Голова Верховної Ради України та Прем'єр-міністр України, а також у разі поховання на території України померлих (загиблих) військовослужбовців держав-учаєниць Співдружності Незалежних Держав.

Перевезення в разі потреби тіла військовослужбовця, який загинув у мирний час під час виконання військового (громадянського) обов'язку або помер від загальних захворювань, до місць поховання (перепоховання) здійснюється на кошти держави за рішенням командувача військ оперативного командування, а військовослужбовця, який помер або загинув за межами України, за рішенням Міністра оборони України.

83. Організація похорону військовослужбовців, які померли під час перебування на військовій службі, покладається на їх прямих начальників, а інших осіб, під час поховання яких призначається почесний ескорт, на начальника гарнізону (на міських або районних військових комісарів).

84. Порядок віднарядження почесних ескортів, організації похорону військовослужбовців та участі

д) борців за незалежність України у ХХ столітті, які мають статус учасників бойових дій;

е) Героїв України, нагороджених орденом "Золота Зірка";

є) лицарів ордена Богдана Хмельницького та кавалерів ордена "За мужність".

82. Під час військового поховального ритуалу передається Лист пошани і скорботи від імені Президента України родичам осіб, визначених у пунктах "а", "е", "є" статті 81 цього Статуту.

Форма Листа пошани і скорботи, порядок його підготовки та передачі родичам військовослужбовця, який загинув (помер), встановлюється Президентом України.

83. Порядок проведення військового поховального ритуалу визначено у додатку 18 до цього Статуту.

Військовий поховальний ритуал не проводиться під час поховання (перепоховання) військовослужбовців, інших осіб, які загинули (померли) внаслідок вчинення ними злочину або самогубства.

84. Перевезення військовослужбовця, який загинув або помер під час виконання обов'язків військової служби, у тому числі, який загинув (помер) за межами України, до місць прощання, вшанування та поховання (кремації) здійснюється на кошти державного бюджету та забезпечується Міністерством оборони України, Службою зовнішньої розвідки України, Службою безпеки України, Державною службою спеціального зв'язку та захисту інформації України, Національною гвардією України, Державною прикордонною службою України, Управлінням державної охорони України, іншими утвореними відповідно до законів України військовими формуваннями, органами спеціального призначення з правоохоронними функціями.";

в ньому військових підрозділів визначено в додатку 18 до цього Статуту.

Розпорядженням начальника гарнізону під час покладення вінків іноземними делегаціями почесна варта й оркестр можуть не призначатися; тоді до пам'ятника (могили) виставляється одна-дві пари чатових і в разі потреби призначається офіцер з двома військовослужбовцями для доставки вінка до місця його покладення.

Додаток 18 до Статуту гарнізонної та вартової служб (стаття 84)

**ПОРЯДОК ВІДНАРЯДЖЕННЯ
ПОЧЕСНИХ ЕСКОРТІВ,
ОРГАНІЗАЦІЇ ПОХОРОНУ
ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ТА
УЧАСТІ В НЬОМУ ВІЙСЬКОВИХ
ПІДРОЗДІЛІВ**

1. Для поховання військовослужбовців споряджують почесний ескорт.

2. Почесний ескорт споряджують у складі відділення, взводу, роти. Почесний ескорт, призначений у складі взводу, роти, має бути з Державним Прапором України без чохла та з жалобною стрічкою.

3. Крім почесного ескорту, на поховання споряджують:

оркестр (сигналіста та барабанщика);

Додаток 18 до Статуту гарнізонної та вартової служб (стаття 83)

**ПОРЯДОК
проведення військового поховального ритуалу**

Загальні положення

1. Цей Порядок визначає процедуру організації та проведення військового поховального ритуалу, повноваження посадових осіб Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, правоохоронних та розвідувальних органів, органів спеціального призначення з правоохоронними функціями, відповідних органів державної влади та місцевого самоврядування, інших державних органів щодо його організації та проведення, а також передбачає транспортування, вшанування, прощання та поховання (кремацію) тіла загиблого (померлого) військовослужбовця, інших осіб.

2. Рішення про проведення або відмову від проведення військового поховального ритуалу приймається членами сім'ї, батьками або іншими особами, які взяли на себе зобов'язання поховати загиблого (померлого) військовослужбовця, іншу особу (далі – родичі, близькі особи).

У разі відсутності родичів, близьких осіб рішення про проведення військового поховального ритуалу приймає:

під час поховання військовослужбовця – командир (начальник) військової частини;

<p>почесну варту біля труни;</p> <p>військовослужбовців для опускання труни у могилу (8-10 осіб).</p> <p>4. Для перевезення труни з тілом покійного виділяють автомобіль або лафет гармати.</p> <p>Для несення орденів і медалей на подушечках призначають по одній особі на кожну подушечку з орденем чи медалями.</p> <p>Кожен орден прикріплюють до окремої подушечки. Медалі можуть прикріплюватися по кілька на одній подушечці. Подушечки мають бути малинового кольору розміром 25 x 25 сантиметрів.</p> <p>На віко труни кладуть головний убір.</p> <p>5. Якщо військовослужбовця, що помер, ховають в іншому населеному пункті, труну з тілом покійного супроводжують почесний ескорт та оркестр до залізничного вокзалу, аеродрому, пристані або до межі міста.</p> <p>6. Для супроводу труни з тілом покійного в дорозі до місця похорону розпорядженням командира військової частини, начальника гарнізону (військового комісара) призначають дві-чотири особи.</p> <p>Про час прибуття труни з тілом покійного до пункту, де призначено похорон, а також до пунктів перевантаження з одного виду транспорту на інший військовий комендант або начальник відповідного гарнізону (військовий комісар) має бути оповіщений командиром військової частини (військовим комендантом гарнізону, військовим</p>	<p>під час поховання іншої особи – військовий комісар (керівник територіального центру комплектування та соціальної підтримки), начальник гарнізону або керівник місцевої державної адміністрації за місцем поховання такої особи.</p> <p>3. Військовий поховальний ритуал може здійснюватися за загальною або спеціальною церемонією.</p> <p>4. Організація проведення військового поховального ритуалу покладається на начальника гарнізону за місцем проведення поховання (перепоховання), а у разі проведення поховання (перепоховання) у населеному пункті, який не входить до гарнізону – на відповідних військових комісарів (керівників територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки).</p> <p>5. До повноважень посадової особи, відповідальної за організацію військового поховального ритуалу, належить:</p> <ul style="list-style-type: none"> забезпечення участі почету; одержання дозволу від родичів, близьких осіб або інших осіб, які зобов'язалися поховати загиблого (померлого) військовослужбовця на організацію поховання за військовим поховальним ритуалом; організація проведення військового поховального ритуалу за загальною або спеціальною церемонією; сприяння у залученні за погодженням із родичами, близькими особами загиблих (померлих) військовослужбовців та інших осіб, представників релігійних організацій та інших осіб; визначення за погодженням із родичами, близькими особами часу та місця проведення прощання; повідомлення представників місцевої державної адміністрації або органів місцевого самоврядування про час і місце проведення військового поховального ритуалу; організація транспортування труни з тілом (в межах населеного пункту) до місць вшанування, прощання та поховання (кремації). <p>6. На підставі рішення начальника гарнізону командир (начальник) військової частини призначає особовий склад почету.</p> <p>7. До складу почету для проведення військового поховального ритуалу входять:</p> <ul style="list-style-type: none"> керівник почету; розпорядник; сурмач і барабанщик (військовий оркестр); почесна варта; поховальна група;
--	--

комісаром), де номер військовослужбовець, не нізніш як за добу.

Для зустрічі та супроводу труни з тілом покійного до місця поховання призначають почесний ескорт і наряд на поховання.

7. Про смерть військовослужбовця командир військової частини (військовий комендант гарнізону) зобов'язаний того самого дня повідомити найближчим родичам померлого, погодивши місце та час його поховання.

8. Військовий комендант гарнізону задалегідь повідомляє командирові військової частини, від якої призначають почесний ескорт і наряд на поховання, про час і місце їх прибуття.

9. Час виставлення почесної варти біля труни з тілом покійного визначає начальник гарнізону або командир військової частини.

10. З почесної варти біля труни виставляють дві пари чатових. Одна пара чатових стає по обидва боки труни з тілом покійного за два кроки від труни в узголів'я, інша пара – в ногах. Пари чатових стають обличчям одна до одної. Чатові виструнчуються, тримаючи автомати в положенні "на груді" або карабіни в положенні "до ноги".

Чатові мають пов'язку на лівому рукаві. Пов'язка має бути малинового кольору завширшки 10 сантиметрів, завдовжки 30-40 сантиметрів, уздовж з обох боків обшита стрічками чорного кольору завширшки 3 сантиметри.

салютне відділення;

прапороносна група з Державним Прапором України з жалобною стрічкою; прапороносна група з прапором Збройних Сил України (іншого військового формування, державного органу).

Форма одягу особового складу почету для проведення військового поховального ритуалу – парадна (парадно-вихідна).

9. Посадові особи місцевих державних адміністрацій або органів місцевого самоврядування сприяють особі, відповідальній за організацію військового поховального ритуалу, зокрема:

забезпечують вивішування Державних Прапорів України з жалобними стрічками; рекомендують підприємствам, установам, організаціям та закладам усіх форм власності, які знаходяться поблизу місця прощання із загиблим (померлим) військовослужбовцем обмежити проведення розважальних та інших масових заходів;

у разі загибелі та поховання в один день 3 (трьох) та більше військовослужбовців, які загинули під час виконання завдань за призначенням, в Україні оголошується День національної жалоби, центральними засобами масової інформації поширюється інформація про подію.

10. Підрозділи Національної поліції України у разі потреби забезпечують перекриття руху транспортних засобів на ділянках доріг під час руху поховального кортежу.

Порядок проведення військового поховального ритуалу за загальною церемонією.

Військовий поховальний ритуал за загальною церемонією здійснюється при похованні осіб, визначених у пунктах "б", "в", "г", "д" статті 81 цього Статуту і включає організацію проведення прощання, транспортування та поховання (кремації) тіла загиблого (померлого) військовослужбовця та іншої особи.

Для організації військового поховального ритуалу за загальною церемонією начальник відповідного гарнізону (військовий комісар, керівник територіального центру комплектування та соціальної підтримки) призначає почет у складі:

керівник почету;

сурмач і барабанщик;

почесна варта (до 10 військовослужбовців);

поховальна група (до 8 військовослужбовців);

салютне відділення (3 військовослужбовця);

прапороносна група з Державним Прапором України з жалобною стрічкою.

Чатових біля труни змінюють кожні 15 хвилин. Команди для зміни не подають.

Під час проходження процесії та опускання труни з тілом покійного в могилу зміни чатових не проводять.

11. Для віддання почесей покійному можна виставляти почесних чатових із представників військових частин і громадських організацій. Вони стоять без головних уборів, з пов'язками поряд із чатовими почесної варти на відстані одного-двох кроків із зовнішнього від них боку, і їх змінюють кожні 3-5 хвилин.

12. Після прибуття до місця винесення труни почесний ескорт вишиковується в розгорнутий стрій фронтом до виходу, звідки мають винести труну з тілом покійного.

Оркестр (сигналіст та барабанщик) шикуються за три кроки праворуч від ескорту.

13. Під час винесення труни з тілом покійного з приміщення попереду за три-п'ять кроків один за одним рухаються військовослужбовці з вінками, за ними на тих самих дистанціях військовослужбовці з орденами й медалями покійного, а потім військовослужбовці з труною, особи, які еупроводжують покійного, та почесна варта.

14. При винесенні труни з тілом покійного начальник ескорту, не залишаючи свого місця в строю, подає команду "СТРУНКО" та прикладає руку до головного убору. Оркестр виконує жалобний марш, сигналіст та барабанщик – сигнал для поховання ([додаток 5](#) до Стрйового статуту).

Прощання

11. Прощання проводиться у місці, узгодженому з родичами, близькими особами, а у разі їх відсутності – з посадовою особою, яка приймала рішення про проведення військового поховального ритуалу. За згодою родичів під час прощання може проводитись релігійний ритуал.

12. Під час прощання з обох боків в голові труни виставляються двоє чатових з числа почесної варти, прапороносні групи з Державним Прапором України та прапором Збройних Сил України (інших військових формувань, державних органів).

За труною, рівновіддалено від чатових, встановлюється мольберт із портретом загиблого (померлого) військовослужбовця (далі – мольберт), іншої особи. Ліворуч від мольберту на окремій підставці (столі) розміщуються подушечки для нагород.

Для несення державних нагород загиблого (померлого) військовослужбовця розпорядник призначає по одній особі на кожну подушечку з державною нагородою (нагородами).

Кожен орден прикріплюють до окремої подушечки малинового кольору розміром 25 х 25 см. Медалі можуть прикріплятися по кілька штук на одній подушечці.

Під час прощання у культових спорудах прапороносні групи дозволяється не виставляти.

13. Після закінчення прощання труну накривають віком, покритим Державним Прапором України. Державний Прапор України розміщується на труні таким чином, аби повністю покрити віко і бокові сторони труни, при цьому синя смуга накривала ліву половину труни, а жовта – праву. Кути прапора загортаються до центру в голові і ногах труни та закріплюються заціпкою.

14. Першою з місця прощання виходить прапороносна група з Державним Прапором України, за нею – інший особовий склад почету, який не задіяний у винесенні труни. Прапороносна група з Державним Прапором та інший особовий склад почету вишиковуються поруч з катафалком у розгорнутий стрій фронтом до виходу або місця, звідки мають винести труну з тілом.

15. Під час винесення труни з тілом з місця прощання до катафалку керівник почету, не змінюючи свого місця в строю, подає команду "СТРУНКО", прикладає руку до головного убору. Сурмач і барабанщик виконують сигнал "Пам'ять".

Після цього почет вирушає до місця поховання, де вишиковується для зустрічі поховального кортежу у місці, визначеному розпорядником.

Транспортування

Військовослужбовці, які перебувають поза стросом, прикладають руку до головного убору.

15. Процесія рухається в порядку, визначеному у [пункті 14](#). За почесною вартою йдуть оркестр (сигналіст та барабанщик) і почесний ескорт.

Під час руху процесії оркестр із перервами виконує жалобний марш (сигналіст та барабанщик – сигнал для поховання).

Чатові почесної варти йдуть по обидва боки труни з автоматами в положенні "на груди", з карабінами – в положенні "на плече"; при супроводі труни на автомобілі чатові в положенні сидючи тримають карабіни між колінами, а в положенні стоячи – "до ноги".

16. За вказівкою начальника гарнізону біля місця винесення труни та на підході до місця поховання з обох боків шляху, яким рухається процесія, можуть бути вишикувані війська в пішому одношеренговому або двошеренговому строю.

17. Після прибуття до місця поховання оркестр (сигналіст та барабанщик) перестає грати жалобний марш. Почесний ескорт і оркестр (сигналіст та барабанщик) шикуються, якщо є місце, фронтом до могили.

Військовослужбовці з вінками, орденами й медалями, а також чатові почесної варти стають біля могили.

18. Перед опусканням труни з тілом покійного у могилу відкривають жалобний мітинг. Під час опускання труни в могилу схиляють Державний Прапор України, почесний ескорт виструнчується,

16. Труна з тілом переміщується катафалком (спеціально обладнаним транспортним засобом).

17. Транспортування труни з тілом загиблого (померлого) військовослужбовця, іншої особи, організація взаємодії з питань оповіщення відповідних посадових осіб про час прибуття труни з тілом загиблого (померлого) військовослужбовця до населеного пункту, де призначено проведення військового поховального ритуалу здійснюється силами та засобами, визначеними Міністерством оборони України, Службою зовнішньої розвідки України, Службою безпеки України, Державною службою спеціального зв'язку та захисту інформації України, Національною гвардією України, Державною прикордонною службою України, Управлінням державної охорони України, іншими утвореними відповідно до законів України військовими формуваннями, державними органами, або органами місцевого самоврядування.

18. Для транспортування труни з тілом з місця прощання до місця поховання (кремації) утворюється поховальний кортеж. Поховальний кортеж рухається у такому порядку:

службовий транспортний засіб Національної поліції України з увімкненим проблісковим маячком;
катафалк;
інші транспортні засоби.

Після прибуття до місця поховання (кремації) поховальна група знімає труну з тілом з катафалку, почет вишиковується на визначених керівником почету місцях: прапороносна група з Державним Прапором України, військовослужбовець з хрестом (за потреби), військовослужбовець з портретом, військовослужбовець з подушечкою з нагородами, поховальна група з труною, прапороносна група з прапором Збройних Сил України (іншого військового формування, державного органу) родина покійного, інші учасники церемонії, сурмач і барабанщик.

Поховання

19. На місці поховання почет, крім поховальної групи, шикуються фронтом до могили на відстані 5-20 метрів від неї.

Труну проносять в тиші до місця поховання та за наказом керівника почету встановлюють на спусковий механізм, а за його відсутності – на спеціальні підставки для труни.

Поховальна група знімає з труни Державний Прапор України та розгортає його над нею.

~~оркестр виконує жалобний марш (сигналіст та барабанщик – сигнал для поховання). Призначений із складу почесного ескорту підрозділ (рота, взвод, відділення) салютує трьома залпами холостими патронами.~~

~~З першим залпом салюту оркестр виконує Державний Гімн України. Після виконання Гімну військовослужбовці, якщо є місце, проходять повз могилу маршем.~~

~~19. У разі кремації тіла покійного почесний ескорт вишиковується біля крематорію фронтом паралельно до напрямку руху похоронної процесії.~~

~~Оркестр (сигналіст та барабанщик) вишиковується за три кроки праворуч або ліворуч від ескорту. З наближенням похоронної процесії до крематорію оркестр виконує жалобний марш (сигналіст та барабанщик – сигнал для поховання).~~

~~Потім проводять жалобний мітинг.~~

~~Під час опускання труни з тілом покійного для кремації оркестр виконує жалобний марш (сигналіст та барабанщик – сигнал для поховання); призначений підрозділ салютує трьома залпами холостими патронами.~~

~~Після салюту оркестр виконує Державний Гімн України.~~

~~20. Після закінчення похорону ордени, медалі покійного та документи про його нагородження сім'я покійного залишає в себе.~~

Салютна команда салютує трьома залпами холостими патронами. З першим залпом салюту барабанщик та сурмач виконують сигнал “Шана”.

Поховальна група складає Державний Прапор України. Керівник почету приймає Державний Прапор України.

20. Керівник почету підходить до родича та вручає Державний Прапор України зі словами: “Від імені Президента України – Верховного Головнокомандувача Збройних Сил України прошу прийняти цей прапор як символ держави, якому вірно і до кінця служив Ваш чоловік (дружина / син / донька / брат / сестра / батько / мати / рідний)”.

Після цього керівник почету повертається на попереднє місце та, звертаючи погляд на труну перед собою, повільно прикладає руку до головного убору.

Керівник почету дає команду поховальній групі стати в стрій поряд із салютним відділенням.

21. Прапорonosна група з Державним Прапором України, сурмач, барабанщик та салютне відділення на чолі з керівником почету залишають місце поховання.

22. За потреби священнослужитель здійснює релігійний ритуал, труну опускають у могилу.

Порядок проведення військового поховального ритуалу за спеціальною церемонією

23. Військовий поховальний ритуал за спеціальною церемонією здійснюється при похованні військовослужбовців та інших осіб, визначених у пунктах “а”, “е”, “є” статті 81 цього Статуту та включає організацію проведення вшанування, прощання, транспортування та поховання (кремації) тіла загиблого (померлого) військовослужбовця та іншої особи.

Для організації військового поховального ритуалу за спеціальною церемонією начальник відповідного гарнізону (військовий комісар, керівник територіального центру комплектування та соціальної підтримки) призначає почет у складі:

керівник почету;

розпорядник;

військовий оркестр;

почесна варта (до 30 військовослужбовців);

поховальна група (до 8 військовослужбовців);

салютне відділення (до 6 військовослужбовців);

прапорonosна група з Державним Прапором України з жалобною стрічкою;

прапороносна група з прапором Збройних Сил України (іншого військового формування, державного органу).

Вшанування

24. Вшанування проводиться за бажанням родичів, близьких осіб військовослужбовця у місті Київ, обласних (районних) центрах, інших населених пунктах або у військовій частині (за місцем виконання завдань).

25. Організація вшанування загиблого (померлого) військовослужбовця у військовій частині (за місцем виконання завдань) здійснюється командиром військової частини відповідно до цього Порядку.

26. Вшанування проводиться у визначених відповідними начальниками гарнізонів (військовими комісарами, керівниками територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки) місцях за погодженням з родичами, близькими особами військовослужбовця, який загинув (помер), місцевими державними адміністраціями, а у місті Київ – з Київською міською державною адміністрацією.

Під час вшанування загиблих (померлих) військовослужбовців, визначених у пункті “а” статті 81 цього Статуту, в обласних (районних) центрах, інших населених пунктах здійснюється пряма теле- і радіотрансляція з місця її проведення та одночасно проводиться вшанування пам’яті загиблого (померлого) військовослужбовця в Меморіальному комплексі Міністерства оборони України. Порядок проведення заходу щодо вшанування пам’яті в Меморіальному комплексі Міністерства оборони України визначається Міністерством оборони України.

Пряма теле- і радіотрансляція здійснюється інформаційними службами органів державної влади та органів місцевого самоврядування за згодою родичів відповідно до Закону України “Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації”.

27. Для організації вшанування начальник відповідного гарнізону (військовий комісар, керівник територіального центру комплектування та соціальної підтримки) здійснює:

забезпечення, за погодженням з родичами, близькими особами загиблого (померлого) військовослужбовця, участі у вшануванні представників релігійних організацій;

організацію взаємодії з органами державної влади та місцевого самоврядування щодо участі їх представників;

погодження із родичами, близькими особами та представниками відповідної місцевої державної адміністрації часу і місця проведення вшанування;

узгодження маршруту руху поховального кортежу.

28. Перед початком вшанування до визначеного місця прибувають родичі, близькі особи (за згодою), почет, запрошені.

29. Під час внесення труни з тілом з катафалку до місця вшанування виконується сигнал “Пам’ять”.

30. Від місця під’їзду катафалка до місця вшанування з обох боків дороги вишиковуються присутні обличчям один до одного, створюючи коридор. Справа від місця зупинки катафалка шикуються дві прапороносні групи та поховальна група.

Військовий оркестр (сурмач і барабанщик) розміщуються праворуч від прапороносної групи з прапором Збройних Сил України обличчям до бічної сторони постаменту для труни.

За постаментом для труни встановлюється мольберт із портретом загиблого (померлого) військовослужбовця. Поруч з ним – військовослужбовці з числа почесної варти для тримання та перенесення подушечок з орденами та медалями, якими був нагороджений військовослужбовець, який загинув (помер).

31. Супроводження внесення труни з тілом та постановки її на постамент здійснюється прапороносними групами з Державним Прапором України та прапором Збройних Сил України (інших військових формувань, державних органів), на яких закріплені жалобні стрічки.

Особовий склад почету від катафалку до постаменту для труни рухається у такому порядку: прапороносна група з Державним прапором України, поховальна група з труною, прапороносна група з прапором Збройних Сил України (інших військових формувань, правоохоронних або державних органів).

Прапороносна група з Державним Прапором України стає ліворуч від постаменту для труни, а прапороносна група з прапором Збройних Сил України (інших військових формувань, правоохоронних або державних органів) – праворуч.

32. Після встановлення труни на постамент поховальною групою здійснюється процедура обгортання труни Державним Прапором України. У цей час виконується Державний гімн України.

Державний Прапор України виготовляється з атласної тканини у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

33. Розпорядник оголошує інформацію про загиблого (померлого) військовослужбовця та запрошує представника Офісу Президента України (органу місцевої влади, місцевого самоврядування) для передачі Листа пошани і скорботи.

Представник Офісу Президента України бере участь у військовому поховальному ритуалі та здійснює передачу Листа пошани і скорботи за дорученням Президента України.

34. Представник Офісу Президента України (органу місцевої влади, місцевого самоврядування) вручає Лист пошани і скорботи одному з родичів або представнику військової частини, в якій загиблий (померлий) військовослужбовець проходив військову службу.

У разі відмови (відсутності можливості) родичів взяти участь у проведенні вшанування, передача родичам Листа пошани і скорботи здійснюється представником військової частини на місці поховання.

35. В день проведення військового поховального ритуалу під час вшанування загиблого (померлого) військовослужбовця у Меморіальному комплексі Міністерства оборони України:

до Книги пам'яті заносяться дата загибелі, прізвище, ім'я та по батькові, дата народження, військове звання загиблого (померлого) військовослужбовця, найменування військової частини (підрозділу);

на стіні Меморіального комплексу Міністерства оборони України розміщується табличка з прізвищем та ініціалами загиблого (померлого) військовослужбовця.

36. За командою керівника почету першою з місця вшанування виходить прапорonosна група з Державним Прапором України, за ними – поховальна група з труною та прапорonosна група з прапором Збройних Сил України (інших військових формувань, правоохоронних або державних органів). Прапорonosні групи та інший особовий склад почету вишиковуються поруч з катафалком (спеціально обладнаним транспортним засобом) у розгорнутий стрій фронтом до виходу або місця (приміщення) вшанування.

37. Під час винесення труни з тілом з місця вшанування до катафалку (спеціально обладнаного транспортного засобу) виконується сигнал “Шана”.

38. Прощання, транспортування та поховання осіб, визначених у пунктах “а”, “е”, “є” статті 81 Закону України “Про Статут гарнізонної та вартової служб Збройних Сил України” під час проведення військового поховального ритуалу за спеціальною церемонією здійснюється відповідно до цього Порядку.

Під час поховання, за відсутності уповноважених осіб, визначених у пункті 34 цього Порядку, представник військової частини передає родичу Лист пошани і скорботи, у разі якщо його не було передано під час церемонії вшанування.

У разі відмови родичів від проведення вшанування, на місці поховання під час виконання салютною командою трьох залпів холостими патронами оркестр виконує Державний Гімн України.

Порядок дій почету під час кремації тіла загиблого (померлого) військовослужбовця та іншої особи за загальною церемонією

39. Після прибуття до місця кремації почет, крім поховальної групи, шикується фронтом перед будівлею крематорію на відстані 5-20 метрів від неї.

Від місця під'їзду катафалка до місця кремації з обох боків дороги вишиковуються присутні обличчям один до одного, створюючи коридор. Справа від місця зупинки катафалка шикується прапороносна група з Державним Прапором України та поховальна група.

Військовий оркестр (сурмач і барабанщик) розміщується праворуч від прапороносної групи з Державним Прапором України обличчям до бічної сторони постаменту для труни.

За постаментом для труни встановлюється мольберт із портретом загиблого (померлого) військовослужбовця.

40. Супроводження внесення труни з тілом та постановки її на постамент здійснюється прапороносною групою з Державним Прапором України, на якому закріплено жалобну стрічку.

Особовий склад почету від катафалку до постаменту для труни рухається у такому порядку: прапороносна група з Державним Прапором України, поховальна група з труною.

Прапороносна група з Державним Прапором України стає ліворуч від постаменту для труни.

41. Під час внесення труни з тілом з катафалку до постаменту виконується сигнал "Пам'ять".

За наказом керівника почету поховальна група знімає з труни Державний Прапор України та розгортає його над нею.

Салютна команда салютує трьома залпами холостими патронами.

Поховальна група складає Державний Прапор України. Керівник почету приймає Державний Прапор України.

42. Керівник почету підходить до родича, близької особи та вручає Державний Прапор України зі словами: "Від імені Президента України – Верховного Головнокомандувача Збройних Сил України прошу прийняти цей прапор як символ держави, якому вірно і до кінця служив Ваш чоловік (дружина / син / донька / брат / сестра / батько / мати / рідний)".

Після цього керівник почету повертається на попереднє місце та, звертаючи погляд на труну перед собою, повільно прикладає руку до головного убору. Уповноважений представник органу місцевої влади, місцевого самоврядування або військової частини, де проходив службу загиблий (померлий) військовослужбовець, проживала (працювала) інша особа виходить до труни, представляється, виголошує промову, передає родичу Лист пошани і скорботи, в разі якщо його не було передано під час церемонії вшанування.

43. Після завершення промови представника органу місцевої влади, місцевого самоврядування або військової частини та інших учасників військового поховального ритуалу (за згодою) керівник почету дає команду поховальній групі на внесення труни з тілом загиблого (померлого) військовослужбовця до місця кремації, барабанщик та сурмач виконують сигнал “Шана”.

44. Після постановки труни з тілом загиблого (померлого) військовослужбовця поховальна група, прапороносна групи з Державним Прапором України, сурмач, барабанщик та салютне відділення під керівництвом керівника почету залишають місце кремації.

45. За потреби священнослужитель здійснює релігійний ритуал, труну опускають у крематорій.

Порядок дій почету під час кремації тіла загиблого (померлого) військовослужбовця та іншої особи за спеціальною церемонією

39. Після прибуття до місця кремації почет, крім поховальної групи, шикуються фронтом перед будівлею крематорію на відстані 5-20 метрів від неї.

Від місця під'їзду катафалка (спеціально обладнаного транспортного засобу) до місця кремації з обох боків дороги вишиковуються присутні обличчям один до одного, створюючи коридор. Справа від місця зупинки катафалка шикуються дві прапороносні групи та поховальна група.

Військовий оркестр (сурмач і барабанщик) розміщується праворуч від прапороносної групи з Державним Прапором України обличчям до бічної сторони постаменту для труни.

За постаментом для труни встановлюється мольберт із портретом загиблого (померлого) військовослужбовця, іншої особи.

40. Супроводження внесення труни з тілом та постановки її на постамент здійснюється прапороносними групами з Державним Прапором України та прапором Збройних Сил України (іншого військового формування, державного органу), на яких закріплені жалобні стрічки.

Особовий склад почету від катафалку (спеціально обладнаного транспортного засобу) до постаменту для труни рухається у такому порядку: прапороносна група з Державним Прапором України, поховальна група з труною, прапороносна група з прапором Збройних Сил України (іншого військового формування, державного органу).

Прапороносна група з Державним Прапором України стає ліворуч від постаменту для труни, а прапороносна група з прапором Збройних Сил України (іншого військового формування, державного органу) – праворуч.

41. Під час внесення труни з тілом з катафалку до постаменту виконується сигнал “Пам’ять”.

За наказом керівника почету поховальна група знімає з труни Державний Прапор України та розгортає його над нею.

Салютна команда салютує трьома залпами холостими патронами. З першим залпом салюту оркестр виконує Державний Гімн України.

Поховальна група складає Державний Прапор України. Керівник почету приймає Державний Прапор України.

42. Керівник почету підходить до родича, близької особи та вручає Державний Прапор України зі словами: “Від імені Президента України – Верховного Головнокомандувача Збройних Сил України прошу прийняти цей прапор як символ держави, якому вірно і до кінця служив Ваш чоловік (дружина / син / донька / брат / сестра / батько / мати / рідний)”.

Після цього керівник почету повертається на попереднє місце та, звертаючи погляд на труну перед собою, повільно прикладає руку до головного убору. Потім він сигналізує розпоряднику щодо виголошення прощальної промови. Уповноважений представник органу місцевої влади, місцевого самоврядування або військової частини, де проходив службу загиблій (померлий) військовослужбовець виходить до труни, представляється, виголошує промову, передає родичу Лист пошани і скорботи, в разі якщо його не було передано під час церемонії вшанування.

43. Після завершення промови представника органу місцевої влади, місцевого самоврядування або військової частини та інших учасників військового поховального ритуалу (за згодою) керівник почету дає команду поховальній групі на внесення труни з тілом загиблого (померлого) військовослужбовця до місця кремації, барабанщик та сурмач виконують сигнал “Шана”.

44. Після постановки труни з тілом загиблого (померлого) військовослужбовця поховальна група, прапороносні групи з Державним Прапором України та прапором Збройних Сил України (іншого військового формування, державного органу), військовий

оркестр (сурмач і барабанщик) та салютне відділення під керівництвом керівника почету залишають місце кремації.

45. За потреби священнослужитель здійснює релігійний ритуал, труну опускають у крематорій.

До пункту 15 Додатка 18

Сигнал №1 "Пам'ять"

Adagio ♩ = 40

Tromba in Si

Drum

4

1. 2. 3. 3.

4

8

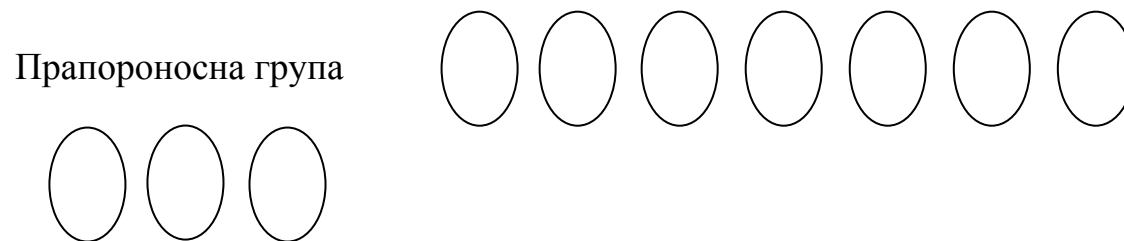
1. 2. Fine

8

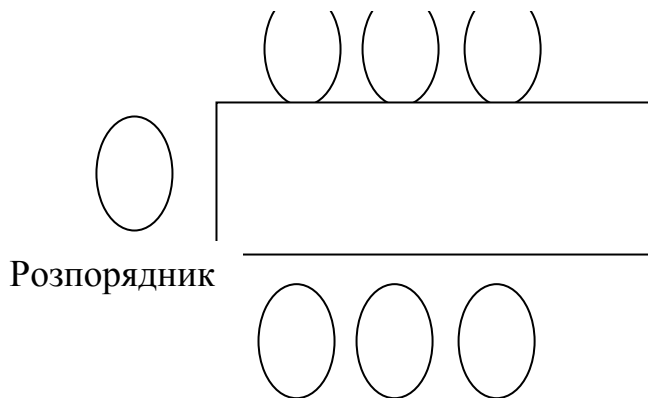

СХЕМА
розміщення військовослужбовців почету та родичів загиблого (померлого)
військовослужбовця, іншої особи на місці поховання під час проведення військового
поховального ритуалу

Салютна команда, сурмач, барабанщик

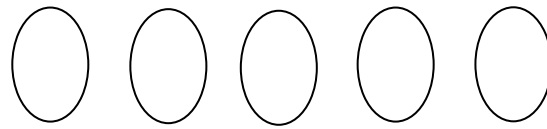
Військовослужбовці поховальної команди

Розпорядник

Родичі загиблого (померлого військовослужбовця), іншої особи

До пункту 19 Додатка 18

Конструкція
спускового механізму для опускання труни до поховальної ями

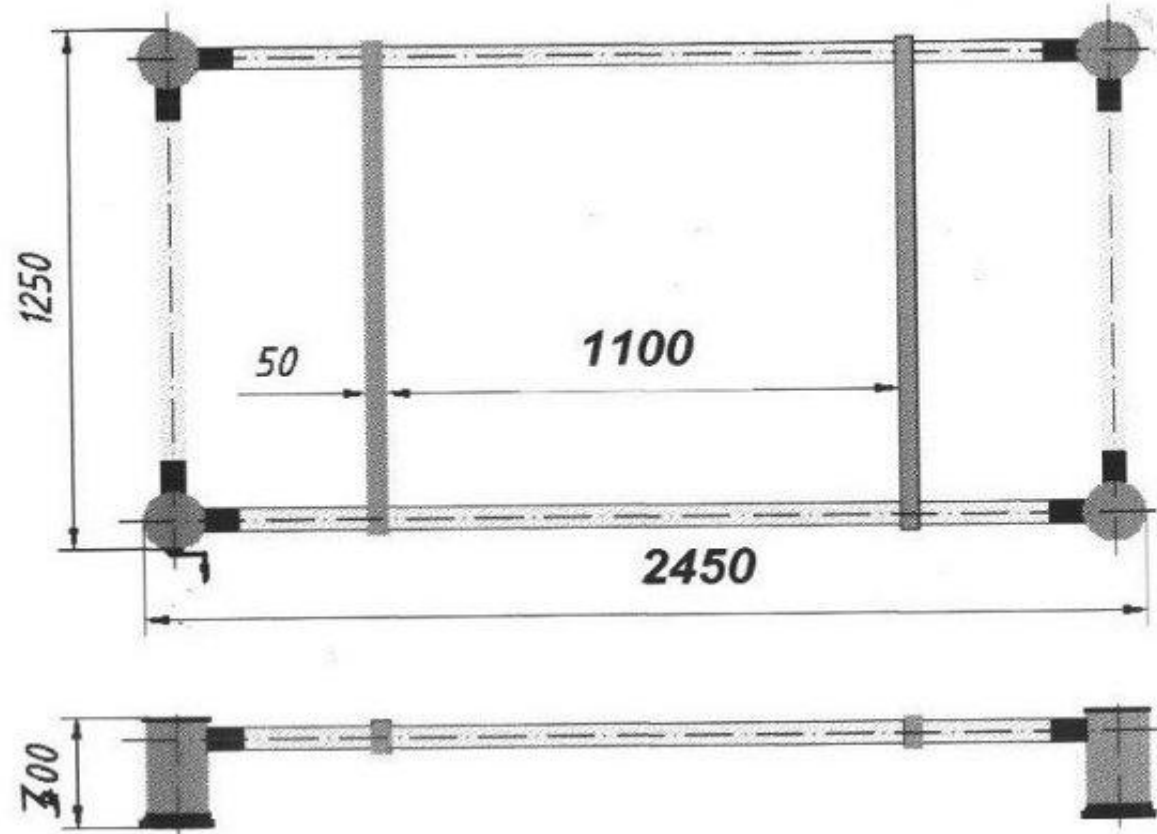

Рис. 1. Креслення спускового механізму

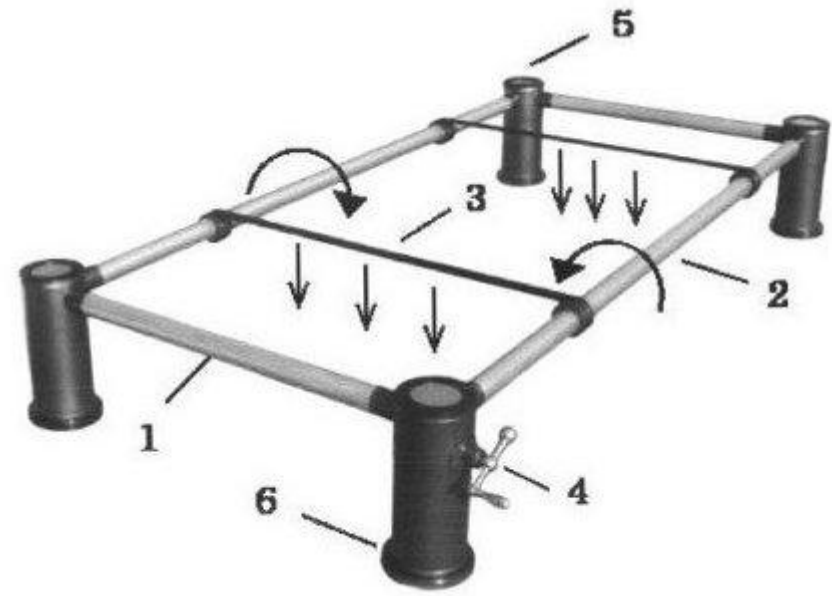
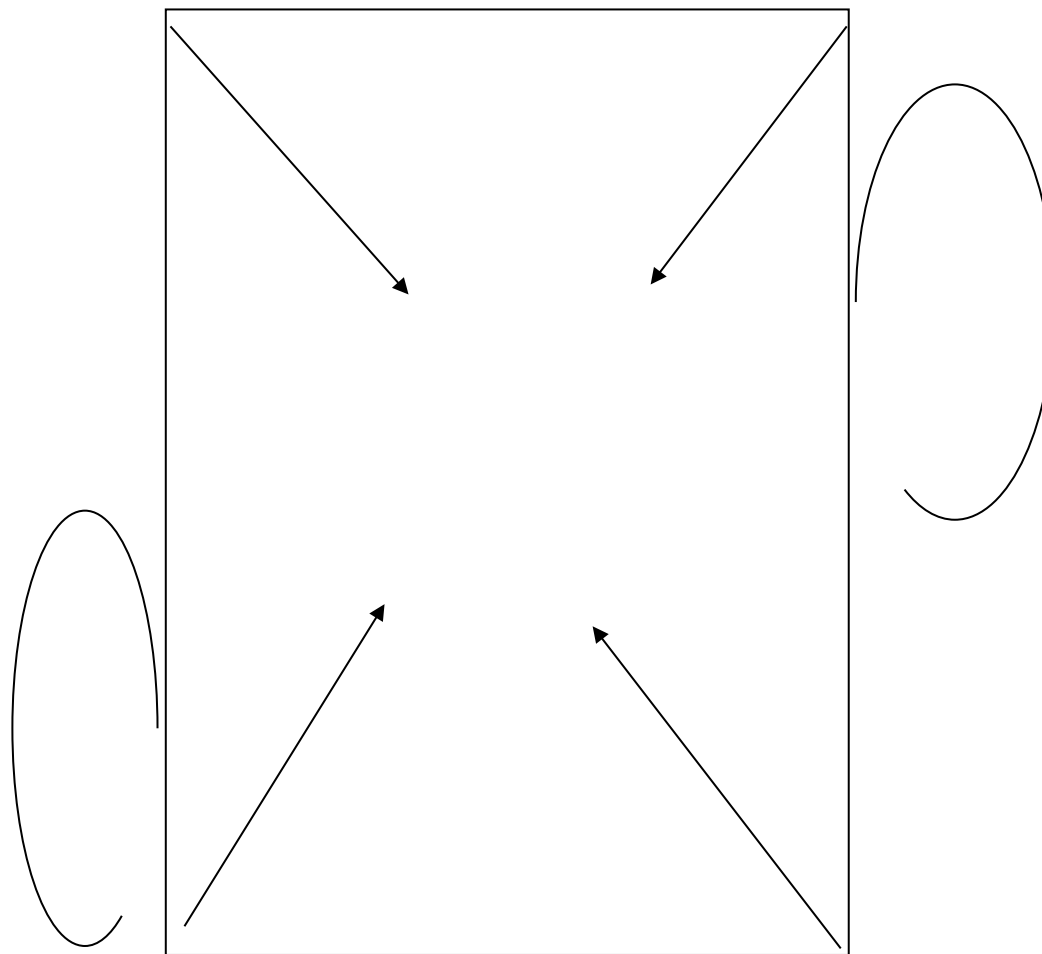

Рис. 2. Принцип роботи спускового механізму

До пункту 19 Додатка 18

СХЕМА
складання Державного Прапора України під час проведення військового поховального ритуалу

(орієнтовно)

До пункту 19 Додатка 18

drum

Tromba in Si^b 1

♩ = 60

ШАНА

(сигнал №2 для віддання військових почестей)

5

9

13

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.
2. Запропонувати Президенту України привести свої акти у відповідність до цього Закону.
3. Кабінету Міністрів України привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом та забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: ФРІЗ ПРИНА ВАСИЛІВНА
Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA10400000084856003DDEA401
Дійсний до: 20.07.2021 23:59:59

Апарат Верховної Ради України
№ 198д9/1-2021/17167 від 22.01.2021

337833